

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. VII. De septem vitiis capitalibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

CAPUT VII.

De septem vitiis Capitalibus.

3771 *Superbia est appetitus inordinatus propria excellentia.* Quatuor sunt eius species. 1. Cum quis existimat habere se bona gratia, naturae, & fortunae. Cum cognoscit habere à Deo ea bona, sed non merito, & iustitia. Utraque est ex genere suo mortalis, & non excusatur, nisi inconsiderationem. 3. Cum ceteris de se habet, appetit videri, quod habet; quæ est mortalis, si aliorum despectus sit notabilis. Cum iactat se habere, quod non habet, de genere suo mortalis, vel venialis.

3772 *Jactantia*, est mortalis, vel venialis, iuxta qualitatem rei, de qua quis se iactat. Jactantia de bono, etiam si sit de re falsis, est venialis, mortalis verò per accidens, si fiat cum notabili contemptu, aut despectu aliorum, ut fuit jactantia *Pharisæorum*. 2. Jactantia de peccato commissio mortalis, si peccatum est mortale. Non excusatur quis explicare speciem peccati, de se iactavit, nisi cum jactantia interve- niat, aut complacentia de illo. *Levit. 19. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. Diana par. 4. r. 161.* sed sufficit dicere: *Laudavi me, ut glorificatus sum de peccato mortali;* quæ malicia jactantia consistit, quòd ad eam apud homines captandam assumit se pro medio peccatum, ad quem finem mortaliter se habet, quòd peccatum sit veniale, vel illud.

3773 Narrare peccatum commissum non est jactantiam, aut approbationem, sed ex parte ratione simplicis relationis, est veniale. *vide num. 2286*

3770 *Falsa superbia*, sunt vanagloria, presumptio, & ambitio.

3771 *Vanagloria*, est cupiditas inanis glo-

ria: est ex genere suo venialis. Potest fieri mortalis per accidens, uti jactantia: *v. nu. 2706.*

3772 *Presumptio*, est appetitus aggrediendi aliquid supra vires. Regulariter est venialis.

3773 *Ambitio*, est inordinatus appetitus dignitatis, & honoris non debiti; vel debito majoris. Est ex genere suo venialis; fit mortalis, vel ratione materiae, ut si ambias officium, quo notabiliter es indignus; vel ex circumstantiis, ut si modo, vel medio mortaliter malo, puta per simoniam; vel ratione damni, quòd proximo infertur, vel si sit cum notabili aliorum contemptu.

Moderatè appetere, & acceptare honorem convenientem, & ob honestum finem, atque etiam juxta rationis taxam firmiter impedimentis resistere, & pericula aggredi, quæ ejus consuetudinem impediunt, non est actus superbiae, aut ambitionis, sed magnanimitatis.

3774 *Avaritia est inordinatus divitiarum appetitus.* Est ex genere suo venialis; fit mortalis, si ejus causa transgrediatur quis in materia gravi divina præcepta.

3775 *Luxuria est inordinatus appetitus venerorum.* Est ex genere suo mortalis: De ea in 6. præc. Dec.

3776 *Ira est appetitus inordinatus vindictæ.* Est ex genere suo mortalis: de ea à num. 295.

3777 *Gula est inordinatus appetitus cibi, & potus.* Est venialis ex genere suo; fit mortalis. 1. Si fiat in tanto excessu, ut quis violet jejunia Ecclesiæ. 2. Si gula fiat notabiliter ineptus ad functiones, ad quas sub mortali tenetur. 3. Si inde graviter, & advertenter suæ salutis noceat.

3778 In hac materia fuit damnata ab Innoc. XI. sequens propositio 8. *Comedere, Dddd 2*

Et bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obicit valetudini; quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui.

3779 Quae propositio tria puncta continet, quae seorsum, & singillatim sunt ex genere suo venialia, & multò magis simul unita.

3780 Et 1. Peccatum est, comedere, & bibere usque ad satietatem, videlicet immoderatè; quia comestio, & potus sunt ordinata à natura ad vitam conservandam; adeoque id, quod est illi superfluum, à recta ratione deviat, & inde est peccatum.

2. Eadem ratione peccatum est, si id fiat ob solam voluptatem, quia qui sic comedit, comedit more brutali, pervertendo ordinem à natura institutum, ut in simili dixi n. 2280. Non peccat autem, qui moderatè comedit ob voluptatem, eam saltem virtualiter ordinando ad necessariam vitam sustentationem; quia tunc non habet voluptatem pro fine principali, & unico, sed pro fine subordinato; vel pro medio ad finem principalem sustentationis consequendum, juxta illud, quod sapit, *nuxis*; & sic non pervertit naturae ordinem. Ità ferè discurret Cardenas *disp. 6. prop. 8.* qui addit, quòd comedens ob voluptatem, si moderatè comedat, virtualiter pro fine principali sustentationem intendit, quia superfluo cibo non utitur, sed necessario ad sustentationem, adeoque non ob solam voluptatem comedit.

3781 3. Quamvis licitè possit appetitus naturalis suis actibus frui, id est verum, si fruatur, ac compleat moderatè, & non pervertendo ordinem, & finem, ad quem actus est à natura institutus. Quoniam [ut ait D. Thom.] *Omnia delectabilia habent pro regula necessitatem congruentiae* ac proinde attenti debent secundum finem pro-

prium, ad quem sunt à natura ordinata. *concentus musicalis*, est ordinatus ad voluptatem, aut naturam applicationibus delectationem sublevandam. *Odorifera* ad appetitum fortationem, aut terti odoris virtutem, adeoque appetitus naturalis hominum ex moderatè, aut ob solam voluptatem, delectationem sine peccato veniali frui potest.

3782 *Ebrietas* est, quia quis violento modo innaturali ob voluptatem, aut inquam viem scienter se usu rationis privat. Est peccatum suo mortalitatis; quia est gravis deturpatione ejus imaginem sic deturpare. Et quantum Lessius cum aliis apud Arsedekin *rom. 14. cap. 149. quest. 12.* putet, licitum esse inebriari alium per modum necessariae medicinae ad impediendum grave malum, v. g. morbum, ad quod patrandum erat delectationem, verius puto cum Arsedekin meo credere, quia ebrietas formalis est ab utroque co mala, cum privet hominem modum naturali usu rationis, & reddat similem Malum autem potest alia via impetiri, ut potationem somniferam, quia somnus est naturalis.

6. INVIDIA: vide nom. 377. 3783 7. *Acedia*, ex D. Thom. *Et quod dicitur spiritualium rerum de importat quoddam tedium benevolentiam, juxta illud Psal. 118. Dormit enim mea praeradio.* Est ex genere suo tedium opere consummato. Venialiter peccat tedium, & fastidio se afficit super peram auditione sacri, &c. non quia bona sunt utilia animae, sed ob incommoedum illa tamen, si sint praecipua, in excipiant. Malcius *disp. 15. num. 144.*